

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aurea Rosa id est preclarissiam[!] expositio sup[er]
euangelia totius anni: de Tempore [et] de Sanctis. tam
s[ecundu]m ordine[m] Predicato[rum] q[uam]
s[ecundu]m Curia[m]**

Mazzolini, Silvestro

[Augsburg], 31. Okt. 1510

VD16 M 1750

Casus. xv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70429)

De questiōibus impertinētibus

Undecima. Itē p̄ deuorā pectoris tunc
stonem. de pe. di. j. tres actiōes.

Duodecima. Item p̄ contritiōē inter
dum etiam q̄ ad penam.

Tertiadecima. Si autē in hac vita nū
q̄ recedit ab eis volūtas: remittunt post
hanc vitam etiā q̄ ad culpā s̄m sc̄m Tho.
z Grego.

Quartadecima. Et p̄t vnam veniale
remitti sine alio. qz nō vniunt in auersioē
aut cōuersione vt mortalia. de q̄b̄ ē sec̄.

Quintadecima. Nō possunt autē remit
ti stare aliq̄ mortali: qz tollit p̄ feruorem
charitatis sibi p̄trariū. Vñ z p̄ supradicta
remittunt talia: inq̄ntū illa excitat feruo
rē p̄ se vel remouendo p̄hibens. Hec oia
ex aliq̄ illoz.

Sextadecima. Qui vult p̄solatiōes q̄
puehant ex feruore charitatis. studeat p̄
p̄dicta purgari a venialibus que dicto fer
uori repugnant.

Casus. xv.

Veritur decimoquiro:

q̄
Vt p̄ceat alicui re sua vendere
q̄ntū p̄t: Ad hoc autem soluit
Scot̄ iij. dist. xv. Raym. in sūma: z Ar
chie. Et oēs p̄cludunt q̄ non. qz est inia
surz. r. q. ij. hoc ius. Pro hoc autē scienduz
ex. ij. q. ij. lxxvij. q̄ emptio z venditio p̄t
nent ad iustā cōmutatiōē: vt etiā d̄r Ari
sto. in li. Eth. de cur̄ rōne est eq̄litas Vñ
oportz p̄tū esse equale rei z eōuerso. Et
facere p̄tra/est facere z iusticiā: qd̄ semp̄ ē
mortale de se: nisi sit qd̄ minimū vel inde
liberatiū. Iustū autē siue eq̄le p̄tū s̄m In
no. z Ray. est qd̄ cōiter currit in illo loco
et tpe. qd̄ tñ s̄m sc̄m Tho. non p̄sistit in
indivisiibili. Et hoc est qd̄ dicit glo. in dic.
c. hoc ius. q̄ iustū p̄tū taxat s̄m existima
tiōē cōmune. Et idem h̄z in. l. p̄cia. ff. ad
l. falci. Et intellige s̄m Archiep̄s. nisi sit
fraus minoratiū rez p̄tū studiose vel au
gentiū. Dicit tamē s̄m Tho. q̄ qñ venditor
multū ex venditōe damnificat: p̄t vede
re z rem z suum damnuz. Sec̄ autē si ipse
nō damnificet: z venditor multū iuuetur.
qz cum hoc non sit p̄pter conditionē ven
ditoris: venderet qd̄ nō est suum. Et istz

igit sequit q̄ licet vendere quantū potest
cōcurrētibz tribz. P̄rio: q̄ cesset fraus mi
norantiū. Sec̄do vis seu actio eminentium.
et Tertio ignorātia eorū dē. Tūc em̄ p̄tū
est iustū. Addit autē Angelica q̄ro req̄ri
q̄ cesset leuitas mēt̄: sed reddat ad igno
rantiā. Et q̄nto q̄ tales possint donare.
sed sumonit p̄tū eē iustū: qd̄ ego nego
p̄currētibz p̄dicit: nisi q̄s tanq̄ stult̄ vel
let sua bona dilapidare. Sed p̄ Primo
qz leges p̄mittūt vt emētes z vendentes
se decipiat: dūmō hoc nō fiat vltra dimi
diū iustū p̄tū: vt. L. de rescin. vendi. l. ij.
Sol. Leges hūane nō potuerūt p̄hibere
oia q̄ sūt p̄tū. qz vānt multitudinē in
q̄ sunt mlti a p̄tute deficiētes. t̄do. p̄hibet
solū destruentia hoim̄ societate. sed secus
de diuina. cui p̄ finis nō est soluz governa
tio multitudinis hoim̄. Sec̄do: qz natu
rale est vendere q̄ntū q̄s p̄t. qd̄ pater. q̄a
oibz p̄uenit. Nā ab oibz fuit approbatum
dictū mimi dicit. Vñ vultz emere z ca
re videri: vt d̄r Aug. xij. de trin. Unde
d̄r Prouer. xx. Malū est malū est: d̄r ois
emptor zc. Sol. Aug. d̄r q̄ ille ignorāter
locut̄ est. Et ponit exemplū de q̄dā q̄ de
dit iustū p̄tū libri cuiusdā: cū venditor
min̄ ex ignorātia postularer. Vñ ista cō
munitas est oim̄ simplr. et ideo est vicij:
nō nature. Tertio eōuerso videt q̄ debe
mus re vendere min̄ q̄ valeat. qz q̄cūq̄
vultis vt faciant vob̄ hoies zc. Dat vij
Sol. Dicitū dñi s̄m s. Tho. sic intelligit
Quecunq̄ vultis. s. voluntate honesta z
iusta z rationabili: eadem facite zc. Et h̄
intellige obseruata conditione p̄sonarum
Non em̄ si rex vult seruum lauare sibi pe
des: debet velle facere eōuerso. sed de
bet ei velle seruire in his que regez decet.
Elice conclusiones.

Prima. Debem̄ esse pati facere alijs
quod vellemus nobis fieri voluntate ra
tionabili.

Secunda. Oportet p̄tū esse equale
rei z eōuerso. quod fit si vendat p̄tū
currente ad numeratū. vñ si vendat quan
tum est possibile: cessante fraude et vi et
ignorantia.

Tertia. Omnis q̄ emit aut vendit
cedens sciēter a iusto p̄cio notabilr: sc̄it

contra iusticiam et peccat mortaliter: et tenetur restituere.

Quarta. Quando emendo aut vendendo recedit a iusto pretio ultra dimidium eius venditio est rescindenda. alias autem si sit infra: vel secundum aliquos in dimidio pretii tenetur, et sufficit restituere quod deest: ut dictum est supra.

Quinta. Quicumque voluntate decepta cupit vendere plus iusto pretio vel emere minus notabiliter: peccat mortaliter. secus si tantum inclinatur ex sensualitate: sed ratione delibata nihil vult preter equitatem.

Sexta. Licet vendere rem ratione danti plus quam valeat in se. quantum valet venditori: non tamen quantum valet emptori. Et intellige quando venditor vendit ut seruiat.

Septima. Licet leges humane aliqua permittant iniusta impunita: tamen secundum est de diuina.

Casus xvi.

Verum deciesexto: utrum

liceat carius vendere propter dilationem temporis: Ad hoc dico quod cum oporteat pretium esse equale rei: si res plus iusto pretio vendatur scienter ad numeratum: est iniusticia. si ad tempus: est visura: et si non ex forma: tamen virtualiter. ut patet extra de usu. in ciuitate. ubi dicitur quod est ibi peccatum. et si non visura ex forma: imo est ibi visura quod ad deum secundum glo. in c. consuluit. extra de usuris. Imo et secundum textum expressit ecclesia hoc determinauit. Et declaro ratione: quia sic vendens seruit de pretio rei certo tempore: quo pretio deinde de vult illam excrescere. Nota quod iustum pretium rei non consistit in indiuisibili secundum se. Ideo secundum Scotum in tit. de iudic. dicitur iustum pretium in tria pretia. scilicet. Infirmum: medium: et summum. sicut eandem peciam panni trium extimatorum vnus possibiliter extimabit. xli. aureis. alius. xli. cum dimidio. alius. l. Licet rem ad numeratum datur res pro pretio infimo: si ratione dilationis vadit usque ad summum ibi sistendo: non peccas. quod sias infra limites iusti pretii. Posset tamen quod vendit ut seruiat vendere rem tamen plus quam iustum: et extimatur valitura tempore alio. et hoc si in tempore illud intendebat seruare. Hoc

enim sentit Scotus et Archie. et habet expressit in c. in ciuitate. extra de usu. et in c. si. Et hoc intelligo quod a fortiori licet vendere sub hac lege: ut quando venditor voluerit ponat pretium currens: vel ut soluat pretium quod erit tali die. Si enim licet nunc rem vendere eo pretio quod valebit tempore quod est intendit exponere secundum extimationem hominum: multo magis licet eo quod valebit in presentia. Et hoc fit in casu meo. Et hoc intellige ut dictum est quod venditio fit causa amicitiae vel benivolentiae: aliter illicitum est. Vide si vis Heruenu. tit. quod dicitur. vlt. questione. Si autem non intendebat seruare rem: vel si erat probabile rem plus valituram: est visura secundum Archie. et extra de nauigati. Ideo etiam intelligo suo modo de emptore. quod licet et nunc soluere minus pretio currente tantum quantum verisimiliter extimatur res minus valitura tempore acceptiois. argu. in c. in ciuitate. et in c. nauigati. Sed primo. Nam res tantum valet quantum vendi potest. ff. ad trebel. l. j. §. si hec res. et ff. ad l. falci. querebas. et ff. de furtis. Si quis vxori. §. vl. et ff. de dona. ca. mortis. Pretia enim rerum non ex affectu singulorum sed commiter extimant. ff. ad l. falci. l. pretia. Sol. Glo. in c. in ciuitate soluit. quod in isto tractatu non fit emptio et venditio extimatione communi. Sic enim. l. fm extimatio nem communi seu currense tantum valet res quantum vendi potest. Archie. aut. ij. pre. tit. j. c. vij. soluit. quod res tantum valet quantum vendi potest cessante fraude minorantium precium. Ego vero dico ut supra questione proxima. Et addo quod ad emendum cogit aliquis non solum propter naturales necessitates: sed etiam ex auaritia lucranda. sicut quod non curat perdere. x. in emendo ut l. crent inde. xv. vlt. et. Scio. quod quilibet potest se seruare indene. Iste autem venditor multum damnificatur ex hoc quod sua pecunia non habet. Sol. Quilibet licet se indene seruare sed non cum damno iniusto proximi. quia nemo debet cum alteri iactura locupletari. extra de reg. iu. h. vj. Et quidem si damnus patitur iste: quod posset de sua re nunc habere pecuniam quam recusat ut seruiat emptori tunc potest vendere damnus suum. Si autem pecuniam habere non potest et inde patitur damnus non est equum ut emptor faciat eum indene. ex quo propter emptorem non patitur. Non enim tenetur de damno quod eius causa non sit. Tertio